

GAZETA

MAZILILOR ȘI RĂZEȘILOR

BUCOVINENI.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară :		Abonamentul în România și străinătate :	
Pe an	6 cor.—	Pe an	7 lei.—
Pe șese luni	3 cor.—	Pe șese luni	4 lei.—

Redacția și Administrația : Cernăuți, Str. Francisc 42.

Catastrul alegătorilor.

Fraților mazili și rezeși, Catastrul alegătorilor, care s'a făcut astă-vară s'a trimis de căpităniile districtuale în fiecare comună și au să steie listele aceste în cancelariile comunale ca să le poată vedea fiecare alegător. Cine va afla, că nu e scris în lista românească poate să facă reclamație de a fi trecut în catastrul românesc.

Căutați-vă de drepturile voastre și nu lăsați să fie nebăgată în samă cererea voastră. Dați bine sama să nu vă șteargă primarii (vornicii) și secretarii fără știrea voastră din lista română ca să vă treacă în cea rusască. Vornicii n'au nici un drept să facă aceasta. Dar vedeți, din partea conducătorilor ucraini li s'a poruncit mai dăunăzi la o adunare în Cernăuți, ca să facă ce vor putea, numai să bage cât de mulți alegători în lista ruteană, ca să iasă numărul lor mai mare. Dar asta ăr fi o rușine, care nu s'ar spăla nici odată și o pagubă mare pentru dumneavoastră și pentru copiii dumilorvoastre, dacă ați îngădui să vă scrie în catastrul rusesc. Aminte să vă fie, că până la 29 Decembre, așa dară numai patru-cinci zile, mai aveți timp să căutați de drepturile voastre, căci de-acolo se vor trimite listele alegătorilor iarăș la căpitănie. Să dați bine sama să nu se întâmple ca la Comarești, unde secretarul comunal ținea listele încuiate la sine și nu voia să le arete oamenilor, ca să nu facă reclamațiuni. Și la urmă, când au aflat mazilii și răzeșii că sunt scriși în lista ruteană și au cerut să fie trecuți în cea română,

a cercat un comisar de la căpitănie să-i reție de la pasul acesta, amenințându-i că vor căpăta pedeapsă, că vor fi închiși și multe altele. Dacă s'ar mai întâmpla așa ceva, telegrafiați îndată la deputații români sau la redacția gazetei noastre și la guvernul din Cernăuți și veți vedea, că aceia ce vă calcă drepturile voastre, vor căpăta ei pedepse pentru fărădelegile lor, vor pierde slujba lor și vor fi urmăriți de judecătorie. Funcționarii au să-și facă serviciul lor și să se ție după lege, dar li este oprit a se amesteca în drepturile oamenilor și dacă fac aceasta, atunci o fac din capul lor, fără știrea celor mai mari.

av.—

Ruga răzeșilor de peste Prut.

Avemu-te în pomenire
Pe veci mărite Crai
Și tu, la Putna 'n mănăstire,
În grija ta ne ai,
Și ruga noastră ne-o ascultă...
Din schit tu nu mai eși
Și jalea noastră-i jale multă:
Se pierd ai tăi aleși!

Oșteni ți-am fost în vremuri bune
Și peste Prut stăpâni,
Precum bătrâna carte spune
Din vremea cu păgâni.
Suflarea morții în războaie
Și „noi“ am înfruntat
Și cinstea noastră din șiroaie
De sânge s'a 'nălțat.

Dar' astă-zi, să ne vezi, stăpâne,
Ce-am fost numai suntem.
Din truda vremilor bătrâne
Nimic nu mai avem.
În gura pruncilor cuvântul
E pus în grai străin
Și de pe Prut ridică vântul
Tot unde de suspin.

De vremuri vechi și strălucite,
Bătrânelor urechi
Mai spun hriscoave colbăite
Din fund de sipet vechi...
Căci cei, ce vin cu carte nouă
Să știe nu mai vor,
Că Vodă fostu-ne-ai și nouă —
Domn al măririlor!

Slăvite Domn, dacă-așa soarte
Născut-a din păcat,
E cea mai crudă această moarte
Din câte-am așteptat.
Murim, dar sufletul, Părinte,
Noi vremu-l odihnind
Cu-ai noștri frați mai dinnainte...
— Ne ține, Vodă 'n gând!

Din „Viața românească” anul II. vol. IV. 1907.

G. Rotică.

O lămurire.

Pe cât de călduroasă a fost primirea ziarului nostru dincolo de hotare, pe cât de prietenoase încurajări ne-au adresat ziare de frunte din regat, reproducând chiar în întregimi articolul-program al nostru, pe atât de mare — tăcere e aici la noi în Bucovina*). E departe de noi de a ne octroa, de a pretinde cu de-a sila ca cineva să vorbească de noi, însă, credem că această tăcere și rezervă a publicisticii române din Bucovina însemnă mai mult decât o nebagare de samă. Și, dacă voim să zicem câte-va cuvinte pe tema aceasta, nu o facem pentru a acuza sau a porni o discuție, ceea ce ar putea cine-va să comenteze ca o provocare, ci credem că e de lipsă a ne justifica, a face o anumită declarație. Anume, cutare om politic sau îndrumător al opiniei publice va fi bănuind poate prepararea terenului din partea noastră pentru înjghebarea vreunui partid nou, iar cutare democrat ne va suspiciona de năzuinți medievale aristocratice. Pentru a preveni astfel de păreri greșite, declarăm, că pecăt de injustă ar fi bănuirea întâia, pe atât de greșită ar fi presupunerea a doua.

*) Cetim însă, după articolul a fost cules, o notiță între „Informațiunile” din „Foaia poporului”, cu un salut binevoitor.

Noi nu putem năzui la formarea unui partid, pentru că terenul nostru de activitate e mărginit prin însuși programul nostru: trezirea conștiinței naționale la pătura rezeșască a poporului și luminarea acestei pături, împresurată, în cea mai mare parte de elemente străine. Tot așa de puțin întemeiat ar fi a ne acuza de tendinți separatiste de clasă. Noi nu umblăm după revindecări ciocoiești, nu voim a ne separa și a ne crea vre-o poziție excepțională, privilegiată, căci știe doar oricine, că timpul privilegiilor a trecut și nu o să mai vie. Însă, ceea ce voim noi e, să ne validăm ca Români, să conlucrăm, pe teritoriul rezeșesc, la menținerea pozițiilor noastre naționale și, să pornim o luptă pentru recâștigarea pozițiilor pierdute. Prin aceasta, năzuințele noastre fac parte din chestia generală românească din Bucovina, și merită deci nu numai a fi recunoscute ca fiind îndreptățite, ci ele merită toată atenția binevoitoare și tot sprijinul factorilor ce stau în fruntea năzuințelor noastre ale tuturor.

Va crede cineva, că facem o încercare zădarnică? Dar' trebuie să se știe, că orice Răzeș de peste Prut, cât de izolat ar fi el de contactul cu centrul românesc, știe și concede, că se trage din strămoși români, și ar fi bucuros să-și vadă copiii vorbind limba strămoșască, numai dacă ar afla în privința aceasta sprijinul necesar. Așa dară premisa principală, dispoziția ce există la Răzeși, de-a primi cu bucurie o acțiune de salvare din ghiarele slavismului, există. Noi nu trebuie să convertim, nu trebuie să desțelegem un teren părăsit, ci trebuie numai să aruncăm sămânța și să grijim ca această sămânță să încolțească și să crească scutită de furtuni, căci pământul e primitiv și va da roade bogate. Până acuma nu s'a pornit o acțiune specială pentru recâștigarea Rezeșimii ce și-a uitat limba strămoșască. Și totuși, câți din fiii Rezeșilor de peste Prut au arătat, în decursul studiilor și pe urmă ca persoane de stare că știu de unde se trag și unde li este locul: ei sunt Români buni, în ciuda nefastei acțiuni a timpului și a împrejurărilor ce au creat Rezeșilor o stare atât de neprielnică. Noi sperăm așadar, că cu tot pesimismul ce ar putea întâmpina chestia noastră, o să facem un pas înainte spre triumful neamului românesc pe moșia străbună. vv.—

Recensemântul.

Pentru numărarea poporului ce se va face în luna lui Ianuar, adecă cu începutul anului 1911, au venit de la ministrul împărătesc la guvernul din Cernăuți instrucțiuni cu privire la modul cum are să se facă numărarea. Instrucțiunile aceste cer, ca guvernul să trimită la țară pentru a face listele de conscripțiune numai comisari destoinici și cinstiți. Îndeosebi au să capete aceștia poruncă aspră, să porceadă în mod corect și să observe legea împărătească. Comisarii vor umbla de la casă la casă se facă numerarea și vor fi sprijiniți în serviciul lor de primarii satelor sau de alți bărbați. Ei n'au voie să îndemne pe oameni ca să spuie ceea ce lor le-ar plăcea să scrie, ci trebuie să scrie datele cum se prezintă în adevăr. De bunăoară li este oprit să umble cu chițibușuri, ei n'au voie să puie gospodarilor întrebări cu scopul de a-i duce în eroare. Vă repețim încă odată ce v'am spus în numărul din urmă al gazetei noastre cu privire la naționalitate.

Dumneavoastră, fraților mazili și răzeși, trebuie anume să spuneți, că sunteți Români și să cereți să vă scrie comisarii, că vorbiți românește. Chiar dacă a-ți și uitat limba românească în multe locuri, cererea voastră totuș trebuie să fie luată în samă de domnii ce fac listele. Căci asupra naționalității aveți dumneavoastră singuri dreptul a hotărî, totașa cum ați avut dreptul a cere să vă scrie în catastrul românesc al alegătorilor. Și cum să vă facă Ruși, dacă dumneavoastră vă trageți din vița boerilor moldoveni. Mulți au căutat și caută și acuma să vă smomească cu vorbe minciunoase ca să vă scrieți în lista Rutenilor și să vă faceți deosamă cu veneticii din Galiția, cari s'au pripășit pe lângă voi. Dar ar fi oare frumos, ca dumneavoastră Români get-beget, să vă pierdeți limba de dragul veneticilor? Uitați-vă la alte neamuri cum țin morțiș la limbile lor precum Nemții, Polecii, Rutenii și oare limba voastră e mai pe jos ca cea nemțească, policească sau cea rusască? Ferit-a Dumnezeu. Limba românească e o limbă foarte frumoasă și foarte armonioasă și numai aceia ce nu vreu și nu pot să o învețe zic că limba noastră e urită.

Și apoi, fraților, cum au vorbit părinții, moșii și strămoșii voștri, altfel decum românește? Ei, așa dară, e datorința voastră să păstrați și să cinstiți limba strămoșească, precum păstrați obiceiurile și credința lor. Și dacă a-ți uitat-o, atunci nu e târziu să învețe măcar copiii voștri românește, ca măcar ei să o țină în cinste. Și pentru scopul acesta trebuie să arătați că sunteți

Români și aceasta o puteți arăta cu prilejul numărării ce se face acuma. Apoi veți putea cere pentru copiii voștri cu toți școale românești, care trebuie să vi se deie, precum se dau și la alte neamuri, care locuiesc în Bucovina. Doar faceți și voi toate datorințele ce le aveți față de prealuminatul nostru împărat, serviți cu credință la oaste, plătiți birurile prescrise și de ce să nu aveți aceleași drepturi ce le au celelalte nații din țară. av.—

Din Luceafărul.

Nu de mult s'a știns, la Volovăț, în Bucovina, octogenarul preot român Constantin Tarangul, un chip cucernic de patriarh din alte vremuri. A fost sfințit de preot în 2 Decembrie 1848, și șasezeci de ani în urmă, la 2 Decembrie 1908, în ziua serbării jubileului de șasezeci de ani de domnie a Împăratului Francisc Iosif I, arhipresbiterul Tarangul a fost ridicat prin zăpis împărătesc la rangul de nobil de Valea Uței, numele legendar al comunei Volovăț, păstorită de părintele Tarangul un veac de om.

VALEA UȚEI.

— LEGENDĂ —

Era pe la anul 1343. Dragoș Vodă, cnez al Maramurășului, de luni încoace pornise spre Carpați, pentru a trece în șesul de dincolo și a descăleca în mânăoșa țară a Moldovei. De luni încoace se mișca un furnicar de gloate omenești, linii lungi de călărimă și pedestrimă cu stindardele fâlfăind în vânt. Răsuna Pristolopul de sunete calde de bucium și peste tot plutia o suflare de viață tânără în frunte cu Dragoș Vodă, doritor de cucerire. Obârșia Bistriței aurii, valea Țibanului uitată de secolii, păreau înviorate de pălcurile de poterași și sulițași ce purtau înaintea lor vulturii de aur, coborâtori ai acvilelor din alte vremuri, semne de bărbăție. Dorul lor îi mâna spre șesul Moldovei, ce gemea sub îmbrățișarea nădușitoare a Tatarilor, ștăpânitori brutali, așezați în întăriri la cetatea Sucevei. Acolo tindea Dragoș cu oștirea sa; dar greu și lung era drumul în străbaterea munților, până când într'un senin străveziu al cerului ajunseră vitejii la coama celui din urmă deal, la care li se deschide un șes mare și nesfârșit, ce se pierdea în depărtare în slava albăstrie a văzduhului.

La picioarele lor murmura un mic râuleț, care în mișcări grăbite șerpuia la vale, ca și când ar fi voit să-i arete oștirii calea spre țintă. Ajunsă la șes oștirea zdrobită de trudă se așază într'o poiană încunjurată de codri vechi, neatinși de secure. La poala codrului, pe malul udat de apele râulețului, trăia o femeie bătrână, singură, uitată de lume, în frica lui Dumnezeu și nesupărată de nime. Din depărtări veniau ceice aveau nevoie, la dansa, pentru un sfat sau un leac, căci departe îi umbla vestea de mână bună și milostivă. Nime nu știa din ce neam se coboară; bătrânii din copilăria lor o pomeniau și o cunoșteau pe Uța sihastra din Bordeiu din codru, de pe lângă pârâul cu apa binefăcătoare, iar când aveau vre-o nevoie sau erau apăsați de vre-un chin, oamenii umblau zile întregi pentru a afla alinare la valea Uței.

Oștirea lui Dragoș se odihnea în poiana dintre codri, prefăcută în grabă într'un lagăr întărit, pentru a nu fi pripiți de Tătari, iar Dragoș cu vre-o câțiva viteji aleși se întreceau la vânat. Într'o zi, aprins în urmărirea unui zimbru, Vodă se pierduse de tovarăși săi în desișul pădurii și dând de o preluță, ajunsese mirat la bordeiu Uței. Cum sta colibioara cu ușa deschisă, Dragoș intră și zări uimit un chip de femeie bătrână în genunchi înaintea icoanei Maicei Domnului Smerit Genopri Vodă în loc iar bătrâna cu ochii întredeschși și cu un zimbet ca de pe alte vremuri se apropie de el cu cuvintele: „Bine ăi venit, Măria Ta! și fericite de ochii mei, cari văd în față pe desrobitorul acestui pământ“. Și apoi fără întrerupere, cu glas de sibilă ca și când ar rosti o prorocie: „Măria Ta! ține-Te de mersul apei din această vale până la revărsarea ei într'o altă apă, care iarăș trece în o a treia apă mai mare. Și dacă vei tot merge pe lângă matca acelei ape mari vei ajunge la Cetate. Cei din Cetate știu că vii și Te așteaptă cu putere grea; dar scris este în cartea lumii, că Tu ești cel ales și vei lupta și vei fi învingător și vei intra în Cetate și vei stăpâni această țară Tu și urmașii Tăi“. La aceste bătrâna închise ochii și cu mâinile ridicate se închină adânc înaintea lui Vodă. Acesta mișcat de cuvintele sihastrei stăruia să afle ceva din trecutul ei; dar nu primi alt răspuns, decât numele ei simplu de Uța. Puțin timp în urmă lagărul lui Dragoș se ridică și toată oștirea porni după cuvintele Uței prin valea de lângă bordei, care peste puțin intra în o altă vale și prin care apoi intrară în șesul larg al Sucevii. Din depărtare li se arată acum amenințătoarea Cetate. După o impresurare lungă și după o luptă grea intrară sulțarii lui Dragoș

în zidurile Sucevii, iar Vodă se făcu stăpân peste țara Moldovei. Cuvintele bătrânei îi rămaseră atât de adânc întipărite, încât într-o zi se hotărî să meargă la Valea Uței, ca să-i mulțamească și să-i răsplătească prorocia fericită. Uța însă nu mai era în viață; și Dragoș mișcat la vederea bordeiului pustiit, se opri lângă mormântul ei și se hotărî a clădi acolo întru pomenirea Uței întâiul său locaș dumnezeesc, în care avea să zacă și osămintele sale. Iar partea locului cu biserica de stejar a lui Dragoș primi din însuș gura lui Vodă numele „Valea Uței“. După Dragoș urmară în domnie mulți voievozi pământeni până ce Ștefan cel Mare la 1502, cucernic față de așezămintele întemeietorului domniei, a ridicat cu băgare de samă clădirea lui Dragoș din Valea Uței și a transportat-o în locul care-i părea mai scump din întreagă țara: la Putna, așezându-o alături de mănăstirea, ce avea menirea să-i cuprindă odată și mormântul. Acolo la Putna se află biserica lui Dragoș și în ziua de astăzi, un odor scump, în care se oglindește obârșia noastră ca creștin și ca Români. În jurul bisericii lui Ștefan din Valea Uței, se înmulțiră sălașele omenesti, pe la malul râulețului de lângă bordeiul Uței de odinioară. Râulețul și astăzi, ca și înainte de secolii își duce murmurul în păraul Suceviței, care la Badeuț se revarsă în albia Sucevii și udă apoi cu apele sale poalele Cetății, cucerite de descălecătorul Dragoș.

Dintele nemilos al vremilor însă n'a lăsat neștirbită amintirea Uței și a prefăcut încetul numele Valea Uței în Valăuți și astăzi Volovăț. Așa a căzut și prevestitoarea descălecătorului, călăuza lui Dragoș, jertfă legilor uitării. Dar pronia cerească, ce stă deasupra puterii veacurilor, i-a dăruit cinci sute de ani în urmă unui preot cucernic harul, să slujească la altarul bisericii lui Ștefan din Valea Uței un întreg veac de om. Și după șasezeci de ani acest cucernic a fost învrednicit de grația Împăratului și boierit împreună cu urmașii săi cu numirea de nobili de Valea Uței.

Așa s'a ridicat din noianul uitării un nume scump povestitor al unui timp glorios din țara Bucovinei.

„Narodnii holos“ și conscripția.

În primul articol al Nr-ului său din urmă, „Narodnii holos“ spune între altele: „De obicei, domnișorii de aceștia înșală poporul nostru în așa chip, că scriu între Români pe toți oamenii noștri, cari sunt de legea ortodoxă“. Unde s'o fi întâmplat și

aceasta! Doar știut e, că de zeci de ani încoace, beamterii și beamterășii însărcinați cu conșcripția au făcut tocmai lucrul întors: ei scriau nu numai pe fiecare, care știa vr'o vorbă rusască, între Ruteni, dară aveau chiar obrăznicia să treacă familii întregi românești, în lista Rutenilor, și încă familii despre cari puteau presupune, că vor ști să-și afle dreptul lor. Așa s'a întâmplat bunăoară într'un rând secretarului dela Consulatul român din loc să fie scris, în absența sa și întrebată fiind numai servitoarea, ca Rutean, cu toată familia sa! Domnul secretar, venind din întâmplare în momentul critic acasă, a știut să-și valideze drepturile sale în mod potrivit cu obrăznicia beamterășului. În câte cazuri însă s'au întâmplat înșelăciuni de acele, fără a li se da de urmă?

Ei bine, sunt așadar Rutenii aceia, cari au a se plânge, ori noi Români!

Ceva despre jandarmerie.

(Invățături pentru popor).

Este știut, că jandarmeria are unul din cele mai grele servicii. Zi și noapte, pe vreme bună și pe furtună, jandarmul trebuie să-și urmeze regulat tura prescrisă, grijind pentru siguranța publică sau urmărind făcători de rele și punându-și adese viața în primejdie. Pe lângă greutatea serviciului, legea cere, precum se și cuvine, ca jandarmii să fie oameni nepătați, cu nume bun, și deci, îi silește ca îndată ce aud de niște bârfeli sau calomnieri asupra lor, să pârască pe cei ce au scornit acele vorbe, ca să se aleagă ori de sunt adevărate. Și așa se întâmplă, că nu trece aproape o zi la judecătorie, unde să nu vezi oameni pârși de jandarmi pentru calomnieri și unde cei pârși capătă de regulă pedepse aspre pentru vorbe nesocotite spuse asupra jandarmilor.

E drept, că aceste pări privesc mai mult pe unii păcătoși cari, strâmtoriți de jandarmi pentru diferite călcări de lege, caută să es răzbune, spunând că au fost siliți de jandarmi prin mijloace neertate de a face mărturisiri. Dar se întâmplă că și oameni școliți și în general oameni ce de altfel sunt cunoscuți ca elemente de ordine, vin în privința aceasta în conflict cu organele jandarmeriei. De aceea cred că va fi de folos să recomandăm poporului, precum și confrăților răzeși dela sate, să fie precauți și să nu

lățească vorbe neșocotite despre aceste organe. Căci trebuie să se știe, că pârlile jandarmilor pentru bărfire le susține înaintea judecătoriai procuratura (adecă un advocat împărătesc), și cu această nu se mai pot face învoieli cu rugări de iertare. Chiar și jandarmilor le este oprit, după § 20 al instrucțiunii pentru jandarmi, a se împăca cu o rugare de iertare din partea pârților.

În caz însă, că cineva ar fi silit vre-odată a se plânge asupra unui jandarm, ceea ce cred că se va întâmpla rar, căci acesta știe, că dacă nu se va ținea de lege, o va păți el și mai rău, atuncia respectivul să-și facă plângerea cu precauțiune la comandantul postului sau înaintea oficerului ce vine la inspecție, numind martori siguri și de încredere, cu ajutorul cărora își va găsi de bună samă dreptatea.

În general însă e de dorit, ca între organele rânduiei obștești și între popor să fie bună înțelegere. Pecăt de folositor e ca jandarmii să fie cu dreptate și cu tragere de inimă pentru aceia în mijlocul cărora trăiesc, pe atât de necesar e, ca poporul să fie față de jandarmi cu încredere și să-i sprijinească în împlinirea serviciului lor greu.

Cu prilejul acesta să-mi fie permis a vorbi puțin și despre organizația jandarmeriei. Acesta e un corp organic militar, creat pentru siguranța publică, ea poate însă în timp de mobilizare sau războiu să fie întrebuintată și pentru scopuri speciale militare, având aceeaș destinație ca jandarmeria campestră.

Toată organizația și instrucția jandarmeriei e regulată prin legea din 25 Decembrie 1894, f. l. i. Nr. 1 din 1895, și ordinațiunea ministerială din 20 Mart 1895. În toată Austria sunt 14 comande de jandarmerie teritorială. În Bucovina se află comanda Nr. 13, condusă de colonelul Franz de Pokorny. Acesta are la dispoziție 7 oficeri, 12 jandarmi-sergenți, 78 plutonieri și 244 de jandarmi slujbași. Colonelul Pokorny, deși nu e originar din Bucovina, totuși a știut să se introducă așa de bine în referințele țării noastre, încât conducerea jandarmeriei este în toată privința bună și obiectivă.

Între oficerii comandai acesteia remarcăm în prima linie pe căpitanul E. Fischer, care este așa zicând sufletul întregii jandarmerii din Bucovina. El e un bărbat foarte erudit; d-sa a compus harta Bucovinei, a publicat cartea „Bucovina“ cu ilustrațiuni, a scris despre lupta lui Ștefan cel Mare în codrul Cozminului (terenul de azi între Molodia și Mihuceni) din anul 1497 etc. Pen-

tru meritele sale deosebite, dl Fischer a fost decorat cu un ordin mai înalt și de regele României. D-Sa e filoromân bun și a contribuit mult ca jandarmeria noastră să se ajute reciproc cu cea română din regat în urmărirea delicvenților iviți pe lângă frontieră.

În serviciul jandarmeriei se află și mulți fii de Răzeși și Mazili. Ei își împlinesc serviciul conștiincios, iar unii din ei sunt în poziții superioare ca sergenți districtuali etc. Apelăm însă la aceștia, să rămâie fii credincioși ai neamului lor și să nu uite de nevoile acelora, din mijlocul cărora au ieșit.

P. C.

100.000 Ruteni pierduți!

În Nr. din 22 Decemvre „Narodnii holoș“ glăsuiește așa: „Să avem înaintea ochilor că, din cauza nepăsării noastre avem astăzi 3000 de alegători mai puțin ca în anul 1906, iar Românii, în acelaș timp, au 15.000 de alegători mai mult... Ce s'a întâmplat cu alegătorii noștri — nu e greu de găcit. În anul 1906 au fost 67.596 de alegători Ruteni, iar Români numai 51.980! Astăzi însă, în listele alegătorilor pentru dietă sunt acuma 66.569 Români și numai 64.673 Ruteni! S'ar crede, că noi am pierdut numai 16.000 de alegători în folosul Românilor! Inșă din compararea numerelor vom înțelege, că pierderea noastră e mult mai mare! Vă rog să răsgândiți: Dacă în 1906 au fost la 51.980 Români — 67.596 Ruteni — atunci în anul 1910, la 66.569 Români, ar trebui să fie 86.661 Ruteni. Și, pentrucă listele alegătorilor arată numai 64.673, pierderea noastră face 21.988, sau în sumă rotundă, 22.000 în folosul Românilor. Asta înșamnă 34%, sau a treia parte a tuturor alegătorilor! — Dacă considerăm că, după conscripția din anul 1900, în Bucovina sunt 297.798, sau arondat 300.000 de Ruteni, atunci, judecând după rezultatul catas-trului alegătorilor, ne amenință la (conscripția ce se apropie, o strașnică nimicire, adecă pierderea unei treite a puterii noastre și anume a 100.000 de Ruteni în folosul Românilor!“

Cum se vede, mare groază a cuprins pe Ruteni. Dar care e adevărul? Să-l spunem noi: Dacă Rușii înainte au fost (pe hâr-tie) mai mulți, aveau a o mulțami nepăsării Românilor și sprijinului guvernului. Dacă acuma numărul Românilor a sporit, înșamnă, că ei au recâștigat aceea ce Rușii au ținut atâta vreme pe nedrept în stăpânire. Dar în

articolul de care vorbim, aflăm și un lucru, care trebuie însemnat ca fapt și stigmatizat ca obraznicie: Se zice anume că, dacă locuiesc în apropiere Români și Ruteni, Românii se rutenizează mai ușor și anume din cauza superiorității etnice a Rutenilor! Se știe însă că Românii se rutenizează chiar din cauza inferiorității, va să zică, a prostiei Rușilor, cari nu sunt în stare să învețe altă limbă, pecând Românul, îngăduitor și ager la mințe, deprinde iute limba vecinului său rus și, îndată, ce știe câte-va vorbe, nu se mai gândește, că acel vecin, venit de curând, ar trebui să știe a cinsti ospetia și a se da după aceia ce l-au primit în mijlocul lor. Ruteanul însă, pe lângă că e bolând și nătâng e și obraznic și îți răspunde vecinic: „ia neznaiu“ (eu nu știu)! Din cauza aceasta, „Narodnii holos“ e ridicol de tot, când se vaietă că, o sută de mii de Ruteni se pierd. Să nu aibă grijă, buruiana aceasta nu se va stârpi cât îi lumea!

Avis comunelor mixte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

După informațiunile primite din izvor de tot sigur, secretarul căpitaniei districtuale din Storojineț, d. Szarmarkyewicz, ca un om, care poartă medaila regelui din România, își dă avânt mare, de a trage în noroiu pe bieții români din comunele mixte ale acestui district și se laudă în gura mare, cumcă el și numai el, va umbla din casă în casă în comunele aceste și va face conscripția după placul său. Își dă mare avânt acest domn galițian și voiește să introducă cu sila, fără considerare, pe orice persoană, ce numai știe vorbi rusește, în lista Rușilor.

Pericolul e la culme! Toate comunele mixte cu conducătorii lor, sunt chemate, a-și ridica glasul lor puternic și a protesta contra colindei acestui domn, fiindcă țara noastră dispune de destui oameni, cari ar fi în stare a face conscripția anului acestuia cu cea mai mare obiectivitate! — În acele comune, în cari acest domn și-a dat un ifos de prieten al Românilor, și prin urmare a fost și numit membru de onoare în acele comune, pericolul e și mai mare! Săriți cu toți, mic cu mare și protestați cu glasul vostru la președintele țerii și cereți ca conscripția să o facă alți oameni obiectivi. »

„F. P.“

„Loialitatea“ Rutenilor.

În broșura „Ilustrowana Istoria“ edată de societatea „Rusca besida“ vorbesc Rutenii (adecă „Ucrainii“ cum se numesc ei astăzi cu fală), despre eroii lor naționali. Între aceștia se află și Luchian Cobelița, vestitul bandit și trădător din 1849.

Cobelița e înfățișat aici ca un erou, care a făcut fapte mărețe și care-i lăudat de Huțani și astăzi încă în cântecele lor de voinicie. Resfoind gazeta „Bucovina“ din anul 1849 cetim în numărul din 26 Faur următoarele: „De abia se molcomiseră spiritele în Bucovina, auzind, că insurgenții din Ungaria nu fac invaziune în Bucovina, când iată, că deputatul din parlament Luchian Cobelița, un țaran rutean din Șiget, unde a fost fugit cu vr'o câteva săptămâni mai înainte pentru o revoltare mișească a Rutenilor munteni, se arată iarăși între Huțani, începând a-i provoca fără nici o frică, să adune pentru rebelii din Ungaria bani și proviant, să nu iaie parte la înarmarea gloatelor (Landsturm) ce avea să se organizeze în contra rebelilor, ci să steie gata de a ajuta în tot modul înaintarea resculaților și a-i primi frățește în mijlocul lor. Nemulțămindu-se cu atâta se puse în fruntea unei bande huțânești și începu a face prădăciuni prin țară. Diregătoria bucovineană îi pregăti eroului rutean Cobelița o frumoasă spânzurătoare, el fugi însă în Ungaria, luptând mai departe cu insurgenții“.

Broșura aceasta, în care trădătorul de patrie Cobelița e glori-ficat ca un erou național, a fost împărțită cu miile la tinerimea școlară ruteană.

Așa cresc Rutenii pe copiii lor în frica lui Dumnezeu și în loialitate cătră dinastie. Ne mirăm cum de-a putut trece broșura aceasta necensurată în publicitate.

Știri mărunte.

Numiri. Ministrul de culte și instrucție a numit de membri în comisiunea examinătoare pentru școalele primare și civile pe următorii domni: director inspectorul de țară Dionis Simionovici; substituți șeful secției rom. dela „Școala Normală“ Gherasim Buliga și inspectorul districtual George Zancovschi; membri prof. dela „Școala Normală“ dr. Eugenie Botezat și George Tofan, prof. dela școala reală sup. gr.-or. Nic. Slusariuc, prof. dela li-

ceul III de stat dr. Radu Sbiera și dr. Iancu cav. de Cuparencu, prof. dela școala de aplicație Ioan Boșniag, Ioan Abager și Vasile Zurcan, toți în Cernăuț și pe inspectorul districtual Ioan Nuțu din Storojineț. — Dl diacon catedral Ioan Avram a fost numit profesor de religie la liceul din Câmpulung. Până acuma a fost dl Avram în decurs de 8 ani prof. suplin. pentru limba română la școala normală din Cernăuți. D-sa e cunoscut ca profesor bun, care s'a bucurat de dragostea elevilor și stima colegilor săi. Felicităm cordial.

Caz de moarte. În 4 c. a răpăusat d-na Ecaterina Levescu, soția d-lui controlor dela comitetul țării Erast Levescu. Condoleanțele noastre întristatului soț.

Alegerea șarjelor pe sem. II a într. acad. „Moldova“ a dat următorul rezultat: George Malcinski, abs. iur. X; Stefan Tomovici, cand. iur., XX; Epifanie Muntean, stud. iur., XXX; Cornel cav. de Vlad, iur. abs., VX.

Membri de onoare. D-nii Dionis cav. de Bejan, consilier de consistor și Gideon Balmioș, arhimandrit-mitrofor și prior al mănăstirii Suceava, cari au fost lungă vreme parohi în Vatra-Dornei, au fost numiți de comitetul comunal al acestei comune cetățeni de onoare. Felicităm pe ambii domni la noua cetățenie de onoare.

Decorare. Dl sergent Ion Ungurean din Vatra-Dornei, care pe timpul staționării sale la postul din Toporăuți, a prin ceata de tâlhari Romanciuc și a eruat material de dovezi și corpora delicti, a fost decorat de minister cu crucea de argint cu coroană.

Chirotonire. D-nii Dim. cav. de Bejan și Lanivski au fost chirotoniți în presviteri.

Cununie. Dl George Constantinovici și-a sărbăt în 27 Noemvrè a. c. cununia sa cu d-na Lazar din Carapciu p./C.

Logodnă. Dl Mihai Neagul, învățator în Broscăuții-vechi, s'a logodit cu d-ra Veronica Smerecinski, învățătoare în Solca.

Transferări. Dl oficial c. r. Ilie cav. de Tudan a trecut ca controlor la Vatra-Dornei, iar dl asistent de poștă Mihai cav. de Cocăa a fost transferat la Nouă-Suliță.

Medaila de onoare pentru 40 ani de servicii a fost conferită dlui cantor din Igești Dim. Vlad.

Alegerea din Câmpulung. În cercul electoral din Câmpulung-Vatra-Dornei a reușit la alegerea pentru parlament, în urma demisiunii contelui Bellegarde, dl administrator silvic George Sârbu. Felicităm pe tânărul deputat și sperăm că va promova și cauza răzească. În ultimul moment aflăm, că dl Sârbu e numit maestru silvic. Trăiască!

Invitare la adunarea generală extraordinară a „Societății Mazililor și Răzeșilor bucovineni“, care va avea loc Duminică în 25 Decembrie 1910 la oarele 10 a. m. în Comarești în casa d-lui Ilie Fuștei cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul comitetului; 2. înscrierea membrilor noi; 3. Eventuale. — P. T. Sunteți rugați, a anima la înscriere precum și participare la adunarea de sus persoane, cari încă nu sunt membri ai societății noastre. — Pentru comitet: Dionisie cav. de Bejan, președinte Dr. Iancu cav. de Cu-parencu, I. vicepreședinte. Alexandru Vitenco, secretar.

Încă o dovadă pentru rutenizarea Bucovinei. Profesorul de universitate dl Röschmann, constată pe baza statisticei oficiale, că în Bucovina e numărul băieților (bărbaților) mai mare decât al fetelor (femeilor) și se miră, că fenomenul acesta se găsește și în părțile rutene ale țării, de oarece el se află numai la popoarele romanice inclusive Sârbii și Bulgarii, pecând la toate celelalte popoare, așa dară și la Rutenii din Galiția de ost e numărul fetelor mai mare decât cel al băieților. Faptul acesta se explică numai prin rutenizarea Românilor bucovineni. Marele „Romanizator“ (pe hârtie) dl Aurel Onciul are cuvântul.

Poșta Redacției.

C. Sale P. C. M. Mulțumind pentru cele trimise, Vă rugăm să ne onorați și mai departe cu contribuiri D.-V. prețioase, care ne vor fi cu atât mai de folos, de oarece D.-V. sunteți, am putea zice, cel mai bun cunoscător al împrejurărilor noastre bucovinene.

D-lui —oo.— Cu regret, trebuie să amânăm publicarea pentru Nrul următor, pentru a nu împărți articolul.

D-lui anonim „Răzeșul“. Nu putem face din chestii personale obiect de discuție în gazeta noastră.

Poșta Administrației.

În proximitatea numărului vom publica numele tuturor abonaților cari au solvit abonamentul pe un an și pe jumătate de an. Voim ca onor. public să aibă perfectă controlă. La caz că cineva nu voește, ca numele său să figureze între abonați în publicitate — ne gândim la frații de peste Prut, ca să nu le înăsprim traiul și mai mult — binevoiască a ne înștiința la timp.

Acele persoane cari au primit cele dintăi trei numere ale gazetei noastre și nu le înapoiază se consideră de abonate. Abonamentul se face numai pe un an sau pe șese luni și se solvește înainte.

Rugăm pe onoratele redacțiuni cari primesc gazeta noastră. să binevoiască a ni trimite în schimb ziarele lor.

Rugăm cu stăruință pe abonații noștri să ne informeze de ori-ce schimbare de domiciliu. pentru ca să poată primi gazeta regulat și la timp.

Anunț.

Societatea „Sentinela Răzeșească“ din Broscăuții-vechi a hotărât a da **în arândă** cu 1 Ianuarie 1911 localitățile ei împreună cu drepturile pentru :

- 1) o prăvălie;
- 2) o concesiune cu toate drepturile;
- 3) o trafică și
- 4) depozite poștale.

Cei interesați binevoiască a se adresa în timpul cel mai scurt la comitetul societății.

Broscăuții-vechi, 17 Decembre 1910.

Gheorghe Dolinski
secretar.

Ioan Luția
președinte.

Proprietar și editor: Prof. Dr. Iancu cav. de Cuparencu. — Redactor responsabil Teofil cav. de Manescu. — Societatea tipografică bucovineană în Cernăuți.